

Basia POWRACA

SCENARIUSZ ZABAW

Scenariusz opracowały: **Hanka Buchner (dobre strony edukacji)**, **Zofia Pinchinat-Witucka (Fundacja Polska-Haiti)**, **Izabela Wasilek (Fundacja Polska-Haiti)** i **Maria Deskur (Literacki EGMONT)**.

Scenariusz zbudowany jest wokół tematu książki: „*Basia i kolega z Haiti*”, autorstwa **Zofii Staneckiej** z ilustracjami **Marianny Oklejak** i w opracowaniu graficznym **Doroty Nowackiej**.

ŻADEN Z ELEMENTÓW SCENARIUSZA NIE JEST OBOWIĄZKOWY.

Możesz wybrać z niego zabawy, które uznasz za adekwatne dla swoich podopiecznych.

Możesz także zaproponować inne zabawy wokół serii Basia.

Użycie poniższego scenariusza nie jest wymogiem konkursowym – scenariusz ma być pomocą, a nie ograniczeniem.

Pracą konkursową – zgodnie z regulaminem – ma być

relacja-plakat wielkości nie większej niż 60x40cm zawierający skrótową relację z wydarzeń i propozycję hasła/zdania/przesłania promującego postawę otwartości na innych.

Jury będzie oceniało relację - zgodnie z zapisami regulaminu - czyli :

- estetyczną jakość Relacji;
- atrakcyjność wydarzeń udokumentowanych w Relacji;
- stopień samodzielności wykonania Relacji przez dzieci;
- obecność wizerunku Basi i Basiowych pasków w połączeniu z elementami haitańskimi;
- nośność zaproponowanego hasła.

Zdajemy sobie sprawę, że tematy poruszone w książce *Basia i kolega z Haiti* to tematy częściowo bardzo poważne. Uważamy jednak, że są to także tematy bardzo ważne. Dlatego zapraszamy gorąco do podjęcia razem z nami zabawy na poważnie. Mamy wielką nadzieję, że będą się Panie z nami zgadzały, że temat jest bardzo istotny.

CELE:

- Wzmocnienie zachowań pożądanych: otwartości na odmienną wyglądu, obyczajów i języka ludzi pochodzących z innych kręgów kulturowych.
- Uwrażliwienie na potrzeby i problemy osób, które przeżyły tragedię.
- Nauka konkretnych zachowań, pomagających budować więź z kimś samotnym, doświadczonym tragedią, odmiennym. Słowa kluczowe: szacunek, zaufanie.
- Przekazanie dzieciom wiedzy o Haiti, historii jej mieszkańców, historii przyjaźni z Polakami obecnej sytuacji wyspy.
- Pokazanie dzieciom, w jaki sposób można pomagać ludziom, takim jak Titi i czego można nauczyć się od ludzi pochodzących z daleka, bądź od ludzi dotkniętych nieszczęściem.

PROPOZYCJA ZAJĘĆ:

- Słuchamy tekstu książki przeczytanej przez Marię Seweryn (do ściągnięcia plik audio). Lub czytamy go (do ściągnięcia plik word)
- Dzieci zadają pytania do tekstu, nauczyciel odpowiada. Jeśli dzieci nie mają pytań, można kontrolnie zadać im kilka, żeby się zorientować czy wszystko zrozumieli.

Basia POWRACA

Pytania zadawane przez dzieci najczęściej:

- Gdzie jest Haiti?

Haiti leży w Ameryce Środkowej.

- Dlaczego Titi chciał się bić z Bartkiem?

Przestraszył się, nie wiadomo, czy do końca zrozumiał, co mówi Bartek, ale wyczuł, że Bartek go jakoś zaatakował i sam – trochę ze strachu, trochę z bezsilności – Bartka popchnął.

- Dlaczego nie mówi się „Murzyn”?

Bo to może sprawić przykrość dlatego, że słowo „Murzyn” bardzo często używane było negatywnie. Unikamy słów, które można z powodzeniem zastąpić takimi, które wszystkim odpowiadają.

- Dlaczego Titi siedział pod stołem?

Często wystraszony człowiek bezpieczniej się czuje w ograniczonej przestrzeni, gdzie nikt nie może go zaatakować.

- Dlaczego Titi ma dziewczęce imię?

To jest taki domowy skrót imienia – nie ma wiele wspólnego z oficjalnym imieniem chłopca, które brzmi Emil. Trochę tak jak czasem nazywamy jakiegoś chłopca Misiek a on ma na imię Mateusz – jedno z drugim ma mało wspólnego.

- Po jakiemu mówił Titi?

W dialekcie francuskim.

- Czy rodzice Titi umarli?

Tak.

- Dlaczego Titi polubił Franka?

Titi wiedział, że Franek jest mały i ma do niego pełne zaufanie. Nie ocenia go i nie dziwi się niczemu.

- Dlaczego rysował takie straszne rzeczy?

Rysował niestety to, co widział po trzęsieniu ziemi. To był jego sposób na przeżywanie tragedii, która spotkała jego i jego rodzinę.

3. **PIOSENKA HAITAŃSKA** – do ściągnięcia plik audio z wykonaniem piosenki, poniżej polskie tłumaczenie tekstu i tekst oryginalny wraz z muzyką. Pliki „piosenka_BalansYaya_NUTY” i „piosenka_BalansYaya_AUDIO”

Tańcz Yaya

Tańcz Yaya! Kołysz się na boki!

Yaya Pani Mango,

Kołysz się Yaya!

Ten cudny kurczaczek

Jest dla Yaya!

Ten piękny prosiaczek

Jest dla Yaya!

Ta mała kózka

Jest dla Yaya!

Ta piękna modlitwa

Jest dla Yaya!

Wszystko co mam

Jest dla Yaya!

Basia POWRACA

Druga i trzecia zwrotka to ten sam tekst w kolejnych językach. Pierwsza jest po angielsku, druga po francusku, trzecia po haitańsku.

Balanse Yaya

Swing Yaya ! Swing !
Yaya Madam Mango,
Swing Yaya !
This cute chick
It's for Yaya !
This beautiful pig
It's for Yaya !
This beautiful little goat
It's for Yaya !
This beautiful prayer
It's for Yaya !
Everything I have
It's for Yaya !

Balancez Yaya ! Balancez vous !
Yaya Madame Mango,
Balancez-vous Yaya !
Cette belle poulette là,
C'est pour Yaya`
Ce beau cochon,
ça c'est pour Yaya
Ce beau cabri,
ça c'est pour Yaya
Cette belle prière,
ça c'est pour Yaya
Tout ce que j'ai,
Oui c'est pour Yaya

Balanse Yaya ! Balanse !
Yaya madan Mango
Balanse Yaya !
Bèl ti poulèt, la
Se pou Yaya
Bèl ti Kochon, sa a
Se pou Yaya
Bèl ti kabrit, sa a
Se pou Yaya
Bèl lapriyè, sa a
Se pou Yaya
Tou sa genyen
Wi se pou Yaya

4. ROZMOWA O ZAUFANIU.

Zaufanie: jak okazać, że je mamy, jak ośmielić kogoś kto się boi, co można zrobić, żeby ktoś miał do nas zaufanie? Dla Titi znakiem zaufania było powiedzenie pełnego imienia. Co dla nas jest oznaką zaufania?

Podajemy rękę, patrzymy w oczy, bawimy się razem, powierzamy swoje tajemnice. Wiemy, że ktoś nas szanuje, że jeśli nie chcemy o czymś rozmawiać, to nie będzie pytał, jeśli coś nam nie idzie, nie będzie się śmiał. Słowa kluczowe: szacunek, zaufanie, akceptacja, delikatność, empatia, wrażliwość, kultura.

Zaufanie – otwarcie – dzielenie się z kimś sobą/przeżyciami

Jak kogoś ośmielić, zdobyć jego zaufanie: tak, jak zrobiła to Basia: uszanować jego zachowanie, nawet jeśli wydaje nam się dziwne i go nie całkiem lub wcale nie rozumiemy. Basia przygotowała na przyjscie Titi domek z koca, kartki do rysowania i zaprosiła Anielkę, bo wiedziała, że Titi ją lubi (mimo, że sama nie bawiłaby się pod stołem). Jeśli przychodzi do nas ktoś, kto nie lubi mięsa, nie podajemy mu na obiad kotletów, jeśli zapraszamy do zabawy kogoś, kto nie lubi hałasu to nie puszczaemy muzyki na cały regulator. Przygotowujemy jedzenie, zabawy i atrakcje, które będą miłe dla naszych przyjaciół.

Basia POWRACA

5. ZABAWA I

- Podzielić dzieci na pary (najlepiej losowo, można wcześniej przygotować karteczki z parami obrazków. Osoby, które wylosują takie same obrazki są w jednej parze)
- Dzieci rysują na kartce to, co przygotowałyby do zabawy, do jedzenia, kogo jeszcze by zaprosiły żeby koledze z pary było miło.
- Dzieci opowiadają, co narysowały. Czy trudno jest wczuć się w drugiego człowieka, jego potrzeby i marzenia?

6. ZABAWA II

QUIZ : Jak się zachować? (plik „Quiz_jak_sie_zachowac”)

Nauczyciel czyta pytania, dzieci odpowiadają. Każdy zdobyty punkt to karteczka z hasłem.

Na koniec gry dzieci zdobędą wszystkie hasła – uczymy się wrażliwości i delikatności.

7. ZABAWA III

Dowiadujemy się więcej o Haiti:

Plik „Haiti_informacje_podstawowe” przeznaczony jest dla nauczyciela – można na jego podstawie opowiedzieć dzieciom o Haiti – w zależności do wieku będzie to bardziej lub mniej szczegółowe

Plik „karta_pracy_haiti_globus_flaga” to karta dla dzieci – do wykorzystania w całości lub częściowo w zależności od wieku. Nauczyciel może wprowadzić inne zadania, według uznania, np. poprosić o namalowanie sceny z Haiti – np. dzieci haitańskich w szkole.

Plik „potrawy_haitańskie” zawiera kilka przepisów typowych dla kuchni haitańskiej. Do wykorzystania w miarę możliwości.

8. ZABAWA IV

Plik „Malarstwo haitańskie” zawiera zdjęcia typowych obrazów haitańskich

Plik „Widoki haitańskie” zawiera kilka zdjęć krajobrazów, dzieci, miasta haitańskiego – dzieciom po oglądnięciu jednego i drugiego, łatwiej będzie namalować obrazek o inspiracjach haitańskich:

Co narysował Titi dla Franka? Piękny kwiat z Haiti. Titi wiedział, że Franek jest mały i przestraszyłby się rysunku z martwymi ludźmi. Jest bardzo wrażliwym chłopcem.

Spróbuj narysować najpiękniejszy tropikalny kwiat jaki potrafisz, narysuj go z myślą o kimś, kogo bardzo lubisz. Na Haiti jest piękny zwyczaj, w którym szczególnie dzieci biorą udział. W Wielki Piątek, Wielka Sobota i w Niedzielę Wielkanocną Haitańczycy puszczają zrobione przez siebie (a głównie przez dzieci) latawce - niebo nad Haiti przestaje być błękitne. Mieni się dzięki latawcom wszystkimi kolorami tęczy. Niebo pełne latawców też może być wspaniałą inspiracją do rysunku.

9. ZABAWA V

Cieszymy się z różnic. Dzieci powinny wcześniej zostać poproszone o przygotowanie się do zabawy w domu – powinny porozmawiać z rodzicami o zwyczajach, których przestrzegają – z naciskiem na zwyczaje nieoczywiste – np. takie, które wynikają z pochodzenia rodziców z różnych części Polski. W czasie zabawy każde dziecko mówi: jaki ma kolor włosów, oczu, ile ma rodzeństwa, skąd jest, skąd są jego rodzice (jeśli wie), czym zajmują się rodzice, ewentualnie dziadkowie, ciotki, wujowie. Każde dziecko ma nauczyć inne dzieci czegoś, czego samo dowie się od rodziców o sobie i swojej rodzinie (może to być jakaś piosenka,

Basia POWRACA

jakiś zwyczaj, może to być wycinek fachowej wiedzy rodzica, może przepis, może zwyczaj domowy danej rodziny – np., że wieczorem wspólnie śpiewają, lub że uwielbiają razem oglądać jakiś konkretny film itd).

Cel – wspólne dojście do wniosków:

WSZYSCY JESTEŚMY BARDZIEJ LUB MNIEJ INNI – nawet jeśli mamy te same obyczaje, to mamy często różny kolor włosów i różne rzeczy nam smakują, różne rzeczy lubimy robić, itd.

TE RÓŻNICE TO WARTOŚĆ - COŚ POZYTYWNEGO, DODATNIEGO, bo dzięki temu uczymy się od siebie nawzajem, jesteśmy dla siebie interesujący. Niektóre różnice widać (wygląd, inne zachowanie) lub słyszeć (akcent), bardziej od innych, ale to niekoniecznie znaczy, że to są większe różnice.

PIOSENKA POLSKA – „Mamy bardzo różne nosy” – pliki „Piosenka Mamy bardzo duże nosy NUTY” i „Piosenka Mamy bardzo duże nosy AUDIO”.

Przygrywka:

Voice

C F d G7 C C C F C G G C C
Ma-my bar-dzo róż-ne no-sy, o-czy,
C F C G G C d G C C F d G G7
skó-rę, in-ne wło-sy. Ja mam du-że o-ku-la-ry. Ty masz bu-ty nie do
C F C d C G G C a G
pa-ry. Choć róż-ni-my się od sie-bie lu-bisz mnie, ja lu-bię Cie-bie.
G C F C G G C d G C C
Choć róż-ni-my się od sie-bie lu-bisz mnie, ja lu-bię Cie-bie.

Instrument:

d G7 C C

Wszystkie propozycje zabaw są porpozycjami – nie są obowiązkowe do wykonania, mają być pomocą, a nie utrudnieniem. Także kolejność wykonywania kolejnych zabaw/zajęć jest dowolna. Życzymy bardzo miłej zabawy Paniom i dzieciom!

